

LIETUVOS SEZONAS PRANCŪZIJOJE 2024 m.

KADA: 2024 m. rugsėjo 12 d. – gruodžio 12 d.

KUR: Prancūzija

LIETUVOS SEZONO PRANCŪZIJOJE 2024 M. KOMISARĖ: Dr. Virginija Vitkienė (Lietuva), meno istorikė ir kritikė, šiuolaikinio meno parodų kuratorė (2004–2022 m.), Kauno bienalės meno vadovė (2009–2017 m.), projekto „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ iniciatorė ir vadovė (2015–2022 m.).

PROJEKTĄ ĮGYVENDINA:

- Lietuvos kultūros institutas, įgyvendinantis Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos formuojamą Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje politiką;
- Prancūzų institutas, įgyvendinantis Prancūzijos Respublikos Europos ir užsienio reikalų ministerijos bei Prancūzijos Respublikos kultūros ministerijos formuojamą Prancūzijos užsienio kultūros politiką.

I. PAGRINDINIAI PRINCIPAI:

- Kultūros kūrėjus ir prodiuserius kviečiame pažvelgti į dabartinę Europos kultūrinę, geopolitinę ir sociokultūrinę situaciją iš Lietuvos perspektyvos.
- Siekiama, kad programa, grįsta šiuolaikišku požiūriu į istoriją, dabartį ir ateitį, taptų ilgalaikio bendradarbiavimo tarp įvairių Lietuvos ir Prancūzijos kultūros organizacijų, menininkų ir suinteresuotųjų šalių pradžia ir sutvirtintų jau esamas partnerystes.

Lietuvos sezonas Prancūzijoje 2024 m. sieks būti:

1. Platforma, skirta Lietuvos ir Prancūzijos partneriams meninėmis ir kultūrinėmis priemonėmis išgryninti, sustiprinti ir pagyvinti **Europos dabarčiai ir ateičiai aktualias vertybes**: žmogaus orumą, laisvę, demokratiją, lygybę, žmogaus teises ir reakciją į klimato krizę;
2. Platforma, skirta **didinti Lietuvos ir lietuvių kultūros matomumą ir žinomumą** Prancūzijoje;
3. Platforma, skirta **ilgalaikei partnerystei** ir bendradarbiavimui tarp Prancūzijos ir Lietuvos institucijų bei specialistų;
4. **Įtraukus** projektas, skirtas įvairiai publikai, o ypač **jaunimui**.

II. SRITYS

- Vizualieji menai/Šiuolaikinis menas
- Scenos menai (teatras, šokis, šiuolaikinis cirkas, lėlių teatro)
- Klasikinė muzika
- Šiuolaikinė muzika, garso menas ir džiazas
- Bendruomeniniai menai (besiremiantys rezidencijomis ir vietos/asmeniniu naratyvu)
- Literatūra/Leidyba/Diskusijos
- Paveldas
- Architektūra, miesto ir kraštovaizdžio dizainas
- Kinas, filmai, dokumentika, video menai
- Kultūra+ Švietimas/Sportas
- Kultūra+ Mokslai (socialiniai ir humanitariniai mokslai, biologija, ekologija, filosofija ir kt.)
- Gastronomija
- Skaitmeniniai menai, virtuali realybė (VR), kompiuteriniai žaidimai
- Kultūra+ Ekonomika/Inovacijos/Technologijos
- Dizainas (gaminio dizainas, grafinis dizainas)
- Mada

III. SVARSTYTINOS TEMOS IR KLAUSIMAI

Lietuvos sezonas Prancūzijoje 2024 m. – tai platforma idėjų mainams apie žmonijos būklę ir kartu kuriamą Lietuvos, Prancūzijos bei visos Europos ateities viziją. Svarstant, kokios vertybės ar patirtys yra bendros Lietuvai ir Prancūzijai, kaip pagrindinė tema iškyla atsparumas. Atsparumas (ar jo nebuvimas) glūdi svarbiausių Lietuvos raidos momentų šerdyje. Būtent atsispyrusi agresyvioms supervalstybėms XVIII a. pab. – XIX a. Lietuva neprarado savo tapatybės ir išlaikė europines vertybes. Kultūriškai įkrautas atsparumas tapo varomąja jėga, lėmusia esminius geopolitinius pokyčius. Vienas svarbiausiųjų – taiki dainuojanti revoliucija Lietuvoje 9-ojo dešimtmečio pabaigoje, 1990 m. sudavusi galutinį smūgį Sovietų Sąjungai. *Globalios kaimynystės, įgalintos tapatybės ir Išlaisvinta vaizduotė* – pagrindinės Lietuvos sezono potėmės – grįstos atsparumu ir pasipriešinimu imperialistiniam mąstymui, propagandai, korupcijai ir abejingumui.

Rusijos karo prieš Ukrainą sukeltos geopolitinės krizės kontekste europietiška tapatybė labiau nei bet kada anksčiau priklauso nuo vienybės, branginančios įvairovę ir stiprinančios demokratiją. Kultūra, kasdien kuriama milijonų žmonių dešimtyse šalių, švenčia europietišką požiūrį ir vertybes, kurių pamatai yra žmogaus orumas, laisvė, pagarba kitiems ir demokratija.

Lietuvos sezonas Prancūzijoje 2024 m. menine programa sieks įgarsinti asmeninius, tautinius, valstybinius, europinius ir pasaulinius pasakojimus tų, kuriems rūpi kiti. Augančios nelygybės, demokratijai kylančių grėsmių ir visos planetos krizės, kuri yra žmogaus veiklos padarinys, akivaizdoje atsparumas ir drąsa įsivaizduoti šviesesnės ateities scenarijus yra mūsų bendrai ateičiai būtinas bruožas, kurį turime puoselėti skatindami vieni kitus.

Lietuvos sezono Prancūzijoje 2024 m. programa praplės tarpusavio supratimo galimybes, kviesdama apmąstyti šias temas:

I. Globali kaimynystė

II. Įgalintos tapatybės

III. Išlaisvinta vaizduotė

Globali kaimynystė

Veiksmas turi pasekmes, ir visi bei viskas yra susiję – tai vienos pagrindinių antropoceno epochoje suvoktų tiesų. Globalios kaimynystės realijos mus kviečia mąstyti apie bendrą Europos ir pasaulio ateitį joje regint tvarumą ir sambūvį, gerovę, saugumą, abipusę paramą, galimybę džiaugtis vienas kito gabumais ir bendrais pasiekimais.

Lietuvių-prancūzų kaimynystė neturi fizinių ar politinių sienų – šis suvokimas atveria galimybę apmąstyti istorines įtakas praeityje ir bendrakūrybos potencialą ateityje. **Kaimynystė, peržengianti sienas** – tai kvietimas atsitraukti nuo įprastų regionų apibrėžimų (Rytai-Vakarai, centras-pakraščiai) ir su jais susijusių stereotipų. Ir Lietuvos, ir Prancūzijos praeitis bei dabartis – daugiatautės. Būtent todėl gebame bendrauti, prisitaikyti ir sugyventi.

Ši tema kviečia daugiabalsiam dialogui **migracijos ir judėjimo be sienų ir ribų** tema. Mobilumas ugdo kūrybiškumą ir atsparumą, bet klimato krizės, nelygių galimybių, politinio nestabilumo ir smurto skatinama pasaulinė migracija kelia vis naujų iššūkių. Pabėgėlių srautai ragina ieškoti naujų sambūvio principų, pirmiausiai ugdant empatiją ir suteikiant balsą pažeidžiamoms ir iš esmės nematomoms grupėms ir jų tapatybėms.

Globalios kaimynystės temoje aktualus ir **(po)kolonijinis** diskursas, kuris leidžia diskutuoti apie šiuolaikinių karų priežastis ir tai, kaip kolonializmo patirtis paveikė, tebeveikia ir ateityje tebeveiks mūsų šalių kultūras.

Kaimynystės tema taip pat sieja žmones ir jų aplinką, **kultūrą ir gamtą**. **Klimato krizė** ragina mus galvoti apie Europos ir pasaulio ateitį tvarumo ir išlikimo požiūriais, svarstyti gerus ir blogus ateities ekologijos scenarijus, diskutuoti apie gamtos ir antropocentrinės kultūros sąveiką. Ši tema siūlo gamtą matyti kaip žmogaus kultūros išlikimo garantą, žmogaus civilizacijos nepaprasto atsparumo šaltinį, bei sukuria erdvę įsivaizduoti ateities kartų egzistavimą.

Įgalintos tapatybės

Tikimės, kad šios programos kontekste bus išgirsti mažiau matomų ir girdimų žmonių – moterų, skirtingos kilmės asmenų ir bendruomenių, LGBTQ+ asmenų, įvairioms subkultūroms priklausančių, pabėgėlių, karo aukų, žmonių su negalia ir daugelio kitų – balsai. Siekiame, kad ši kultūrinė programa sustiprintų gebėjimą **vizualizuoti ir įkūnyti įvairovę**.

Įgalintų tapatybių tema kviečia pamąstyti apie lytį šiuolaikinėje Europoje: nuolat besivystančias lyčių sampratas, lyčių įvairovę ir neapibrėžtumą, lytimis grįstas hierarchijas, **lyčių vaidmenį** mene, akademinėje bendruomenėje, politikoje, lyderystėje ir vaikų auginime.

Ši tema siūlo dekonstruoti ir permąstyti moteriškumą ir vyriškumą, motinystę ir tėvystę bei persvarstyti dabartines **lyčių sistemas** Lietuvoje ir Prancūzijoje.

Igalintų tapatybių tema – tai didesnė įvairovė kultūroje. Žvelgiant iš Lietuvos perspektyvos, ši tema kviečia apmąstyti įvairių asmeninių ir etninių bendruomenių, kurios patyrė genocidą, žiaurumus ar masinius nusikaltimus, istorines patirtis. Šių istorijų kūrybiniai tyrinėjimai – tai **galimybė atvirumui**, abipusiam pasitikėjimui, sąžiningam dabarties įvertinimui ir teisingesnės ateities viltims.

Igalintų tapatybių tema taip pat siekia, kad programoje būtų **girdimi ukrainiečių balsai**, ir skatina bendrus Lietuvos, Prancūzijos, Ukrainos ir kitų šalių menininkų bei institucijų projektus. Šiandieninis politinis Europos kontekstas bus tyrinėjamas per meno kūrinius ir diskusijas apie iššūkius kuriant Europos ateitį.

Išlaisvinta vaizduotė

Ši tema ragina Lietuvos ir Prancūzijos menininkus pamąstyti apie **ateities scenarijus** ir **pramanus**, utopijas, distopijas, pasitelkiant galingiausią žmonijos įrankį – gebėjimą fantazuoti, įgalinti svajones ir sužadinti vaizduotę. Tai kvietimas įsivaizduoti ir drauge kurti vietas, kurioje gyvename (Lietuvos, Prancūzijos, Europos, pasaulio) ateitį. Tai kvietimas įsivaizduoti dvidešimt antrąjį amžių ir pasiūlyti ateities scenarijus.

Išlaisvinta vaizduotė – tai bendra visos programos gija. Siektina, kad ji būtų įpinta į visas kultūros sezono temas, skatintų iš naujo vizualizuoti, įkūnyti ir įžodinti žmogiškumą. Ši tema – tai kvietimas kurti hibridines ateities ekologijas, kuriose mums dar neįsivaizduotinais būdais tilps žmonių bendruomenės, gamta ir išradingumas (moksle ir mene) bei dirbtinis intelektas. Tai ir galimybė įsivaizduoti tokių ryšių poveikį tapatybėms ir sambūviui.

Kviečiame fantazuoti, kaip atrodytų pasaulis ir Lietuva esant skirtingoms valdymo santvarkoms, atsispiriant nuo pažeidžiamumo logikos kaip pagrindinio atsparumo ir pasipriešinimo hegemoninėms, totalitarinėms struktūroms šaltinio.

Kontaktai

Dėl informacijos apie *Lietuvos sezoną Prancūzijoje 2024 m.* prašome kreiptis į Lietuvos kultūros institutą el. paštu sezonas2024@lithuanianculture.lt